

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Bakalářská práce

Marie Pelíšková

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu podnikatelské sféry

Management podniku a daně

Vypracovala:

Marie Pelíšková

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jiří Dvořák

Libkova Voda, červenec 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

»**Management podniku a daně**«

jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály

uvádím v příloženém seznamu literatury.

Libkova Voda, červenec 2007

---

podpis studenta

Anotace

Management podniku a daně

Změny daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným a fyzické osoby v letech 2003 – 2006, porovnání daňové povinnosti společnosti s ručením omezeným a fyzické osoby, vliv na rozhodování managementu

červenec 2007

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Ing. Jiřímu Dvořákovi,

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah

Úvod.....	1
Teoretická část	3
1 Základní pojmy a historický vývoj daňové teorie	3
1.1 Historie daňových teorií	3
1.2 Daně a daňové příjmy	4
1.3 Rozdělení daní	5
1.4 Funkce daní	6
1.5 Zásady daňové politiky	7
2 Daňový systém České republiky	8
2.1 Přímé daně	8
2.1.1 Daň z příjmů fyzických osob	9
2.1.2 Daň z příjmů právnických osob	12
2.1.3 Majetkové daně.....	12
2.2 Nepřímé daně.....	13
2.2.1 Daň z přidané hodnoty	13
2.2.2 Clo.....	14
2.2.3 Spotřební daně.....	14
2.3 Ostatní daně	14
2.3.1 Zdravotní pojištění	15
2.3.2 Sociální zabezpečení	16
Praktická část	17
3 Poplatníci daně.....	17
4 Rok 2003.....	18
4.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2003	18
4.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným.....	20
4.3 Porovnání poplatníků daně	23
5 Rok 2004.....	25
5.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2004	25
5.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným.....	26
5.3 Porovnání poplatníků daně	28
6 Rok 2005.....	29
6.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2005	29
6.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným.....	30

6.3	Porovnání poplatníků daně	32
7	Rok 2006.....	33
7.1	Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2006	33
7.2	Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným.....	34
7.3	Porovnání poplatníků daně	36
	Závěr	40
	Literatura.....	43

Úvod

Poplatky, které by bylo možné nazývat daněmi, jsou známy už ze starověku. S rozvojem společnosti a jejích forem se vyvíjel i způsob výběru daní. Ve středověku vybíral daně především panovník a na něm záleželo, jak velkou sumu daní byl schopen získat. S nástupem průmyslové revoluce se začínají zdaňovat zejména příjmy a klade se důraz na zákonnost a všeobecnost zdanění. V 19. století fondy sociálního pojištění současně s daňovými reformami pokládají základy dnešního systému veřejných financí v moderní společnosti.

V současné době se mezi odbornou i laickou veřejností vede dlouhodobá diskuse o podobě daňové soustavy, která by měla platit na území našeho státu. Reformou daňové soustavy prošla Česká republika v roce 1993. Dalších velkých změn v daňových zákonech jsme se dočkali v roce 2004 v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie.

Pokud se fyzická osoba rozhodne samostatně podnikat, má podle české legislativy na výběr z několika forem. V první řadě se musí rozhodnout, zda podnikat jako fyzická osoba podle živnostenského zákona, případně vykonávat svobodné povolání nebo založit právnickou osobu podle obchodního zákoníku. Dané možnosti je třeba zvážit z několika různých hledisek. Za první je to množství času a nákladů, které bude třeba obětovat na založení, případně zrušení podniku. Za druhé je to velikost majetku, kterou ta která společnost nebo jednotlivec ručí za své závazky. Za třetí potřeba a dostupnost kapitálu. Za čtvrté povinnost vést účetnictví. A nakonec v neposlední řadě způsob zdanění a velikost daňové povinnosti podniku.

V teoretické části své práce bych se proto chtěla věnovat problematice daní a daňového systému v České republice, zejména dani z příjmů právnických osob, dani z příjmů fyzických osob, zdravotnímu pojištění a sociálnímu zabezpečení, které tvoří podstatnou část celkových daňových příjmů státu.

V praktické části práce bych ráda porovnávala daňovou povinnost podnikající fyzické osoby – tzv. osoby samostatně výdělečně činné, která provozuje podnikání jako hlavní činnost, s daňovou povinností společnosti s ručením omezeným v průběhu let 2003 - 2006. Protože je problematika daní velice obsáhlá, omezím se u OSVČ na daň z příjmů fyzických osob, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení (včetně nemocenského pojištění, které je

dobrovolné). V případě s.r.o. se budu zabývat daní z příjmů právnických osob plus zvláštní sazbou daně sraženou z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným. Odečteme-li od zisku daňovou povinnost složenou z těchto daní, dostaneme disponibilní důchod obou podnikatelských subjektů.

Výsledným srovnáním bych chtěla ověřit předpoklad o změně daňové povinnosti fyzické a právnické osoby v rozmezí let 2003 – 2006. Moje hypotéza se dá vyjádřit třemi body:

- 1) V roce 2003 byla daňová povinnost fyzické osoby menší než společnosti s ručením omezeným.
- 2) Zvyšováním minimálního vyměřovacího základu na sociální pojištění, zavedením minimálního základu daně fyzických osob při současném poklesu sazby daně z příjmů právnických osob docházelo mezi lety 2004 - 2006 k postupnému vyrovnání daňové povinnosti mezi oběma subjekty.
- 3) V roce 2006 daňová povinnost fyzické osoby dosáhla vyšší míry než daňová povinnost společnosti s ručením omezeným.

Teoretická část

1 Základní pojmy a historický vývoj daňové teorie

V této části bych ráda popsala historický vývoj teorie o daních a objasnila pojmy a definice, které se budou na následujících stránkách vyskytovat. Zmíněno bude také pojistné na sociální zabezpečení. I když podle názvu do kategorie daní nepatří a je upraveno zvláštními zákony, svým charakterem mezi daně náleží.

1.1 Historie daňových teorií

Daně ve svých dílech zmiňují už starověcí a středověcí učenci, ale nikoli v ekonomických souvislostech. Jednou z prvních ekonomických teorií o daních byla nauka francouzských fyziokratů v 18. století, kteří zastávali názor, že postačí zdaňovat vlastnictví půdy, protože z ní pochází bohatství.

Anglický ekonom Adam Smith v knize Bohatství národů vyslovil čtyři daňové kánony – principy: - Princip daňové spravedlnosti: poplatníci by měli odvádět daně úměrně důchodu

- Princip určitosti: daň by měla být stanovena přesně, stejně jako doba splatnosti a způsob placení
- Daň by se měla vybírat tehdy, kdy se to poplatníkovi nejvíce hodí.
- Daň by měla být koncipována tak, aby poplatníci platili co nejméně nad to, co je příjmem státní pokladny.

Zastával názor, že daně krátí soukromé důchody a tím i produktivitu a růst, stejně jako klasický ekonom David Ricardo.

Neoklasikové na konci 19. století razili zásadu co nejmenších zásahů státu do ekonomiky, to znamená i co nejmenších daní. Otázku spravedlnosti daní řešili principem platební schopnosti. Zdanění je spravedlivé, jestliže daň představuje pro všechny stejnou mezní oběť.

Teorie J. M. Keynesese tvrdí, že fiskální politika má být pružná. Daně uvalované za recese mají být menší než za konjunktury.

Reakcí na tuto teorii je neokonzervatismus, který čerpá z neoklasiků a rozvíjí mikroekonomii i makroekonomii. Současná doba se vyznačuje střetáváním neoklasické a keynesiánské teorie (1).

1.2 Daně a daňové příjmy

V současné době na sebe bere moderní stát mnoho funkcí – v oblasti sociální, zdravotní, vzdělávací, organizační, ochrany a bezpečnosti a jiné. Aby mohl všem těmto nárokům vyhovět, potřebuje dostatečnou materiální základnu, kterou mu zabezpečují veřejné příjmy. Veřejné příjmy tvoří příjmy úvěrové a příjmy neúvěrové, což jsou daně a poplatky. Daně mají pro veřejné rozpočty největší význam.

Celková **daňová povinnost** je soubor plateb, které je subjekt povinen odvádět do veřejných rozpočtů.

Daňová kvóta je jedním z ekonomických ukazatelů a vypočte se jako podíl daní na hrubém domácím produktu.

V odborné publikaci o daňové politice je **daň** určena takto: „Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.“ (2 str. 16)

Daň je neúčelová, neboť není známo, jaký výdaj bude její pomocí financován. Vybrané daně se slévají do veřejných rozpočtů, z kterých jsou pak hrazeny nutné veřejné výdaje bez ohledu na výši různých druhů daní.

Neekvivalentnost znamená, že výše daně nemá žádnou souvislost s velikostí veřejných statků, které bude poplatník čerpat. Daň je tak jednostranným transferem do veřejného rozpočtu.

Pravidelnost daně je dána tím, že se platí v přesně určených termínech. Nenávratnost odlišuje daň od charakteru úvěrových příjmů. Povinnost subjektů platit daně je určena zákonem.

Dani podléhají daňové subjekty. **Daňový subjekt** je podle zákona poplatník daně a plátce daně. Osoba, jejíž majetek, příjmy nebo úkony jsou podrobeny dani, se nazývá poplatník daně. Plátce daně je osoba, která správci daně odvádí daň vybranou od poplatníka daně (3).

Dalším důležitým pojmem je základ daně. **Základ daně** je veličina vyjádřená v měřitelných jednotkách a zákonným způsobem upravená (4).

Zdaňovací období slouží k vymezení délky období, za které se daň stanovuje a platí (4).

Sazba daně je algoritmus, který pomocí základu daně určí velikost daně. Jestliže daň roste ve stejném poměru jako základ daně, sazba se nazývá lineární. Pokud daň roste relativně rychleji než základ daně, jde o sazbu progresivní. V praxi se používá stupňovitá progresse, kdy se základ daně rozdělí do několika pásem. Přitom platí, že čím vyšší pásmo, tím vyšší sazba daně. Při regresivní sazbě daně naopak daň roste pomaleji než základ daně (4).

Mezi daně se dá zařadit i platba pojistného na sociální zabezpečení, i když s malými výhradami. Stejně jako daně je platba pojistného povinným odvodem s pravidelnou dobou splatnosti, výše pojistného se řídí velikostí vyměřovacího základu. V případě nemocenského a důchodového pojištění je ale do určité míry výši příspěvku určeno plnění.

1.3 Rozdělení daní

Daně můžeme třídit pomocí mnoha různých hledisek. Jedním z nejdůležitějších principů je dělení daní podle dopadu na poplatníka:

- Daně přímé zpravidla hradí poplatník. Jde hlavně o daně důchodové a daně majetkové.
- Daně nepřímé hradí poplatník většinou prostřednictvím plátce daně, který je na poplatníka přenáší pomocí zvýšené ceny. Mezi daně nepřímé patří daně ze spotřeby, cla a daň z přidané hodnoty.

Podle objektu, na který je daň uvalena, daně rozlišujeme na:

- Daň z důchodů, která je jednou z mladších druhů daní.
- Daň ze spotřeby, která jeví tendenci ke zvyšování svého podílu na vybraných daních.
- Daň z majetku, která není v současné době stěžejní.

Podle veličiny, z níž se daň platí:

- Daně kapitálové jsou daně uložené ze stavové veličiny (množství, stav). Ta se určuje k určitému okamžiku. Příkladem jsou daně majetkové.

- Daně běžné vyjadřují tok, přesun za daný časový úsek. Tokovou veličinou mohou být důchod, produkt, spotřeba. Běžnou daní je tudíž daň důchodová, daň z přidané hodnoty a daň spotřební.

Podle adresnosti můžeme daně rozdělit:

- Daně osobní jsou adresné a zohledňují poplatníkovu platební schopnost.
- Daně in rem, tj. na věc neberou ohled na platební schopnost poplatníka. Patří sem daně majetkové, daně spotřební, daň z přidané hodnoty.

Podle stupně progresu daně rozeznáváme:

- Daně proporcionální, kde míra zdanění neroste s růstem důchodu.
- Daně progresivní, kde míra zdanění roste s růstem důchodu.
- Daně regresivní, kde míra zdanění s růstem důchodu klesá.

Podle druhu sazby daně třídíme:

- Daně stanovené bez vztahu k základu daně, například daň z hlavy.
- Daně specifické se stanovují na základě množství jednotek daňového základu, například daň pozemková nebo spotřební.
- Daně ad valorem, což znamená k hodnotě. Jak název napovídá, základem daně je cena. Příkladem je daň z přidané hodnoty i daň důchodová.

Podle daňového určení daně klasifikujeme:

- Daně státní
- Daně municipální
- Daně svěřené
- Daně vyšších územněsprávních celků (2)

1.4 Funkce daní

Od daní je požadováno nejen naplnění veřejných rozpočtů. Správně stanovené daně plní další důležité funkce. Za nejdůležitější se dají označit funkce alokační, funkce redistribuční, funkce stabilizační a funkce fiskální (4).

Funkce fiskální je funkcí nejdůležitější. Znamená to, že daň dovede získávat prostředky do veřejného rozpočtu. Fiskální funkce je nejstarší funkcí daní.

Funkce stabilizační je důležitá pro makroekonomickou funkci státu. Daň je schopna mírnit cyklické výkyvy ekonomiky. V období růstu daně odvádějí do veřejných rozpočtů větší

díl a brání přehřátí ekonomiky. V období poklesu pomáhají ekonomiku nastartovat tím, že odčerpávají menší část.

Funkce alokační se uplatňuje v těch případech, kdy trh sám není schopen efektivně distribuovat zdroje, například kvůli externalitám nebo nedokonalé konkurenci. Opatření v oblasti daní mohou podpořit rozvoj odvětví, na kterých má společnost zájem.

Funkce redistribuční má za úkol zmírňovat disproporce v rozdělení důchodů a bohatství. Lidé vždy nepovažují jejich rozdělení za spravedlivé, daně tak převádějí část důchodů od bohatších k chudším.

1.5 Zásady daňové politiky

Ani po splnění všech funkcí, které jsou vyjmenovány výše, nejsou požadavky na daňový systém u konce. Základní podmínky daňového systému stanovil ve svém díle už Adam Smith jako daňové kánony. Dnešní požadavky se od nich mnoho neliší. Od daňového systému žádáme, aby byl efektivní, spravedlivý, právně perfektní, jednoduchý a správně působil na ekonomické subjekty.

Efektivní daňový systém nesnižuje zbytečně užitek poplatníka a netvoří přílišné administrativní náklady na výběr daně.

S efektivitou daní souvisí působení na ekonomické subjekty. Daně by neměly negativně ovlivňovat ochotu lidí pracovat, spořit, investovat a podstupovat podnikatelské riziko. Naopak by daňový systém měl podporovat například ekonomické záměry šetrné k životnímu prostředí či přinášející jiný prospěch.

Spravedlivý daňový systém zohledňuje dva principy. Jde o princip platební schopnosti, který udává, že subjekt má odvádět tak velké daně, jaké odpovídají jeho možnostem. Princip prospěchu vyžaduje, aby daně platil poplatník, který využívá veřejné statky.

Daňový systém je jednoduchý, pokud každý poplatník může snadno zjistit velikost své daňové povinnosti a dobu, kdy má být uhrazena.

Právní perfektnost je základním požadavkem na soustavu daní. Jenom v dobrém právním prostředí je možné daně uložit a vybrat tak, aby poplatník nebyl současně v nerovnoprávném postavení vůči správci daně (4).

Splnit všechny tyto uvedené požadavky najednou je poměrně obtížné, protože nezřídka působí ve svých důsledcích protichůdně. Lépe je může splnit několik daní současně. Tím vzniká daňová soustava státu nebo také daňový systém.

2 Daňový systém České republiky

Žádný vyspělý stát nezajišťuje své příjmy pomocí jedné daně. Rozvinuté ekonomiky používají několik rozličných daní, které na sebe vzájemně působí. Toto se děje z toho důvodu, že soustava více daní je schopna lépe fungovat a v rámci státu plnit požadavky, které jsou na ni kladeny. Souhrn všech těchto daní pak tvoří daňový systém státu.

„Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají.“ (4 str. 33)

Daňový systém České republiky tvoří daně:

- Přímé (z příjmů, majetkové)
- Nepřímé (ze spotřeby)
- Ostatní (pojistné na sociální pojištění, místní poplatky)

Podle makroekonomické predikce ministerstva financí uvádím dále výnosy některých významných daní v letech 2003 až 2006 (5).

Tabulka 1 **Přehled příjmů některých daní v letech 2003 – 2006**

Údaje v mld. Kč	2003	2004	2005	2006
Daň z příjmů fyzických osob	125,3	134,8	136,1	137,5
Daň z příjmů právnických osob	118,0	132,0	133,8	138,3
Sociální příspěvky	388,9	419,4	448,4	481,8
Daň z přidané hodnoty	164,3	202,1	210,6	208,8
Spotřební daně	87,5	99,2	110,5	108,1

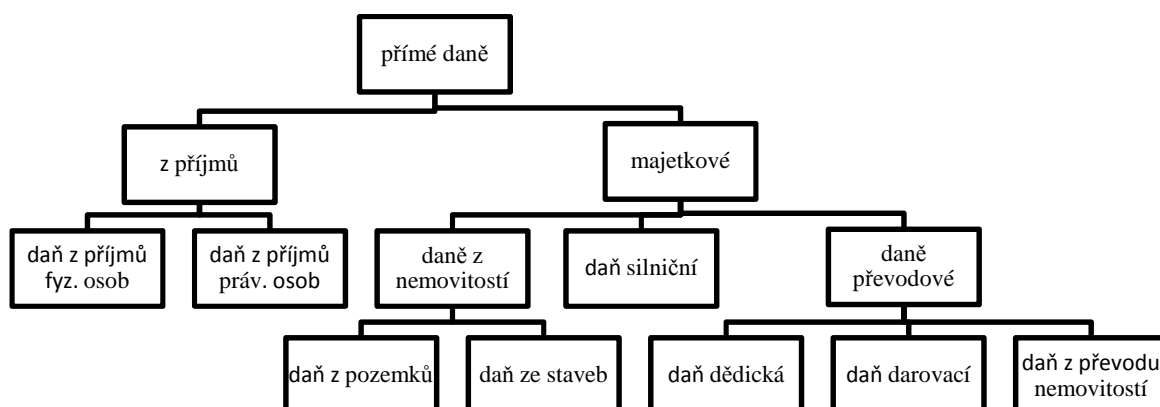
Pramen: Makroekonomická predikce České republiky. Červenec 2007, Ministerstvo financí České republiky

2.1 Přímé daně

Přímé daně jsou považovány za adresnější a tím pádem vhodnější k využití pro svoji redistribuční funkci. Na druhé straně mohou svým dopadem způsobovat změny v nabídce práce a ochotě lidí pracovat nebo investovat.

Daně přímé mají v České republice následující rozdělení:

Schéma 1 **Přímé daně v České republice**

Zdroj: Vančurová, A., Láčhová, L. *Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva*. 8. vyd. Praha: 1. VOX, 2006. ISBN 80-86324-60-5, str. 36

Daň z příjmů je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zákon je rozdělen do tří částí. První část pojednává o dani z příjmů fyzických osob, druhá část o dani z příjmů právnických osob, třetí část zaujímají společná ustanovení pro obě daně. Rozdělení na daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob zachovám i zde.

2.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je osobní důchodová daň. Její konstrukce není jednoduchá, protože do ní byly zabudovány mnohé odpočty, slevy na dani a jiné výjimky, které mají zabezpečit spravedlnost daně stejně jako její redistribuční funkci. Dani z příjmů fyzických osob podléhají všechny zdanitelné příjmy poplatníků – fyzických osob.

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou jednak daňoví rezidenti a daňoví nerezidenti. Rezidenti mají neomezenou daňovou povinnost. Nerezidenti mají až na některé výjimky povinnost odvést daň z příjmů se zdrojem na území České republiky. **Zdaňovacím obdobím** je kalendářní rok.

Podle zákona o daních z příjmů § 3: „**Předmětem daně** z příjmů fyzických osob jsou

- a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
- b) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti
- c) příjmy z kapitálového majetku
- d) příjmy z pronájmu
- e) ostatní příjmy“ (6)

Do zdanitelných příjmů ale nespádají naprosto všechny příjmy. Existuje poměrně rozsáhlá skupina příjmů, které jsou od daně osvobozeny. Jejich úplný výčet najdeme v § 4 zákona. **Osvobození od daně** požívají hlavně příjmy sociálního charakteru, jako jsou důchody (do určité výše), příjmy z nemocenského pojištění, stipendia, různé příspěvky. Druhou skupinou jsou příjmy z prodeje nemovitostí, ovšem také s velkou řádkou výjimek. Další skupinou jsou pojistná plnění a náhrady škody, s podmínkou, že se netýkají majetku používaného k podnikání. Dále jsou to příjmy z prodeje movitého majetku a některé výhry.

Nyní se dostáváme k určení **základu daně**. Při výpočtu daňové povinnosti, která ze základu daně vychází, si musíme uvědomit, že nevystačíme s jedním základem daně. Jak nám říká § 3 zákona, základ daně se může rozštěpit až na pět dílčích základů daně, z nichž každý je při výpočtu daňové povinnosti omezen svými vlastními pravidly. Některé druhy příjmů z každého dílčího základu daně tvoří samostatný základ daně a jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně – srážkou.

V následujících řádcích si v hrubých rysech (i zde je celá škála výjimek) probereme stanovení **dílčích základů daně**, jak je udává § 3 zákona o daních z příjmů.

Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků můžeme snížit pouze o zaplacené pojistné na sociální pojištění. Tak dostaneme první dílčí daňový základ. Tento základ nemůže být nižší než nula a nemůže se snižovat o případnou ztrátu z ostatních základů daně.

Dílčí daňový základ z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti stanovíme tak, že od příjmů z podnikání odečteme výdaje. V tomto případě můžeme dosáhnout i záporného výsledku – ztráty. Za účelem zjištění základu daně může fyzická osoba vést účetnictví podle zákona o účetnictví nebo daňovou evidenci podle zákona o daních z příjmů. Třetí variantou je uplatnění výdajů paušálem, to je procentem z dosažených příjmů. V tomto případě poplatník eviduje pouze příjmy a majetek. Zvolený způsob uplatňování výdajů musí subjekt uplatnit jednotně na všechny příjmy spadající do tohoto dílčího základu daně.

Od roku 2004 mají fyzické osoby zaveden institut minimálního základu daně, ze kterého se vyměřuje daň fyzických osob, které mají příjmy z podnikání. Protože tento minimální základ daně vychází ze všeobecného vyměřovacího základu podle zákona o důchodovém pojištění, od roku 2004 se každoročně zvyšuje.

Dílčí daňový základ z příjmů z pronájmu se stanovuje obdobným způsobem. Poplatník může opět použít výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů v prokázané výši,

nebo uplatnit výdaje paušálem. I dílčí daňový základ z pronájmu může tvořit ztrátu. Příjmy, které plynou manželům ze společného jmění, se zdaňují u jednoho z nich.

Další dílčí daňový základ tvoří **příjmy z kapitálového majetku**. Ty většinou tvoří samostatný základ daně a zdaňují se srážkou.

Poslední je dílčí daňový základ z **ostatních příjmů**. Sem patří všechny příjmy, které nejsou osvobozeny od daně a nenáleží do některé z předchozích kategorií. Do ostatních příjmů spadají zejména příjmy příležitostné nebo příjmy z prodeje nemovitostí, movitých věcí a cenných papírů, pokud nenáležely do obchodního majetku. V tomto dílčím základu daně nemůže vzniknout ztráta.

Konečný základ daně dostaneme sečtením dílčích základů daně. I tento postup má svoji výjimku. Ztráty, které případně poplatníkovi vznikly, se nemohou odčítat od dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Takovou ztrátu může poplatník použít v následujících pěti letech jako odpočet od základu daně. Tím se dostáváme k **úpravám základu daně**. Do roku 2005 bylo možné použít nezdanitelné části základu daně. Většina z nich byla v roce 2006 zrušena a nahrazena slevami na dani. Zbylé odpočty (například hypoteční úroky, dary, příspěvky na penzijní a životní pojištění) se odečítají přímo od základu daně. Výsledek nesmí být záporný. Takto upravený základ daně se zaokrouhluje na stovky korun dolů.

Ještě bych se ráda zmínila o výpočtu daně ze společného základu daně manželů. Od roku 2005 mají manželé, kteří vyživují alespoň jedno nezaopatřené dítě, možnost danit svoje příjmy společně, přitom nezáleží na tom, zda oba nějaké dosahují. Tím dochází ke snížení daňové povinnosti.

Po úpravě základu daně můžeme přistoupit k výpočtu daně. K tomu potřebujeme znát daňovou sazbu. **Daňová sazba** daně z příjmů fyzických osob je klouzavě progresivní a je rozdělena do čtyř daňových pásem. Protože se sazba daně měnila, uvádím ji konkrétně k jednotlivým letům v praktické části.

Po provedení výpočtu můžeme výslednou daň snížit o **slevy na dani**. Po odečtení slev nesmí být daň záporná. To ale neplatí pro **daňové zvýhodnění** na dítě, kde můžeme odečíst celou částku až do minusové hodnoty. Tato záporná daň se nazývá **daňovým bonusem**.

2.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je důchodovou daní uloženou právnickým osobám. Poplatníky této daně jsou právnické osoby, to znamená ty, které nejsou fyzickými osobami. Můžeme je rozdělit stejně jako fyzické osoby na daňové rezidenty a nerezidenty.

Dál je potřeba rozdělit právnické osoby na podnikatelské a nepodnikatelské subjekty. Nepodnikatelské subjekty nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání a jejich předmět daně a úprava základu daně se liší.

Zdaňovacím obdobím je pro právnické osoby kalendářní rok nebo hospodářský rok. Podle zákona o účetnictví § 1, právnické osoby účtují v soustavě podvojného účetnictví: „Tento zákon se vztahuje na a) právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky,“ (7). Stejně jako fyzické osoby i právnická osoba má některé příjmy od daně osvobozeny, například členské příspěvky nebo příjmy z malých ekologických zdrojů energie.

Základ daně vychází z výsledku hospodaření před zdaněním. Protože definice účetních nákladů se od nákladů, jak je definuje zákon o daních z příjmů, mnohdy značně liší, hospodářský výsledek musí projít transformací na základ daně. Z příjmů je třeba vyloučit příjmy osvobozené a příjmy nezahrnované do základu daně, naopak zahrnout částky neoprávněně zkracující příjmy. Z výdajů musí být odečteny účetní výdaje, které nesplňují kritéria daňových výdajů, některé výdaje, které nejsou zachyceny v účetnictví se naopak přiřadí. K daňovým výdajům patří i některé daně.

Po stanovení základu daně přichází na řadu **úprava základu daně**. Základ daně právnické osoby se snižuje odčitatelnými položkami, což jsou třeba dary, daňová ztráta nebo náklady na výzkum. Pak zbývá vypočítat daň pomocí sazby daně a základu daně zaokrouhleného na tisíce směrem dolů. Stejně jako fyzická osoba i právnická osoba má své **slevy na dani**, o které může svoji daňovou povinnost snížit.

2.1.3 Majetkové daně

Dalšími přímými daněmi v daňové soustavě České republiky jsou majetkové daně. Majetkové daně tvoří velký podíl na daňových příjmech. Majetkové daně v České republice jsou daň z nemovitostí, daň silniční a daň převodové.

Daň z nemovitostí se dělí na daň z pozemků a daň ze staveb. Poplatníkem je většinou vlastník, v některých případech uživatel. Předmětem daně z pozemků jsou pozemky – zemědělská a nezemědělská půda. Předmětem daně z nemovitostí jsou stavby a byty a nebytové prostory evidované v katastru nemovitostí. I u této daně existuje vymezení z předmětu

daně a osvobození od daně. Základ daně z pozemků je hodnotový nebo je to výměra pozemku. Sazba daně je procentní nebo pevná. Základem daně ze staveb je výměra půdorysu. Sazba je daná zákonem.

Převodové daně jsou daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitostí. Předmětem daně je nabytí majetku.

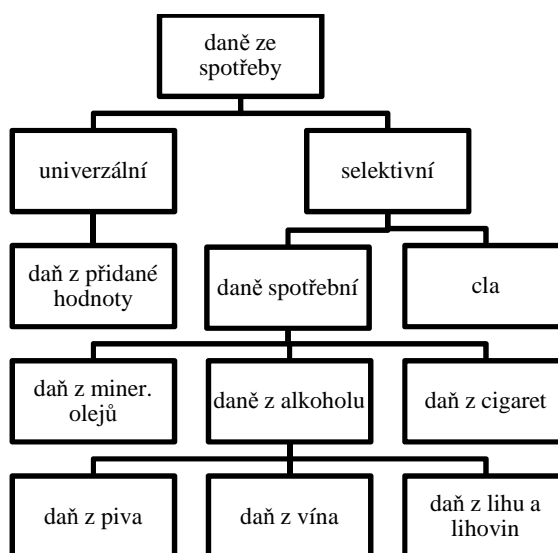
Předmětem **silniční daně** jsou silniční a motorová vozidla registrovaná v České republice, která jsou používána k podnikání. Vozidla nad 12 t podléhají dani automaticky. Poplatníkem daně může být majitel nebo provozovatel vozidla nebo zaměstnavatel, který využívá vozidlo svého zaměstnance. Základem daně je u osobních vozidel objem válců, u ostatních vozidel hmotnost v tunách a počet náprav.

2.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou daněmi ze spotřeby. V poslední době se vedou četné diskuse, jaký díl daňového mixu by měly tvořit daně přímé a nepřímé. Zdanění nepřímými daněmi má své příznivce i odpůrce.

Současnou podobu nepřímých daní v České republice zachycuje schéma:

Schéma 2 **Nepřímé daně v České republice**

Zdroj: Vančurová, A., Láchová, L. *Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva*. 8. vyd. Praha: 1. VOX, 2006. ISBN 80-86324-60-5, str. 39

2.2.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je nejdůležitější daní ze spotřeby, zároveň nemalým dílem plní státní rozpočet. Je to daň, která je harmonizovaná v rámci celé Evropské unie. Jak název

napovídá, zdaňuje se přidaná hodnota, to znamená hodnota, která byla tím kterým článkem zpracovatelského a prodejního řetězce přidána. Z toho, co bylo řečeno, je zřejmé, že je poměrně administrativně náročná.

Předmětem daně z přidané hodnoty je dodání zboží a převod nemovitostí, poskytování služeb a dovoz zboží z třetích zemí (8). Tak jako u většiny daní i zde existují výjimky v podobě plnění, která nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozena.

Pro určení, kdo má daň platit a odvádět, je důležité vědět, koho se daň z přidané hodnoty týká. Nejširší je okruh osob povinných platit daň – to jsou všichni, kdo spotřebovávají výrobky nebo služby. Osobou povinnou k dani je osoba vykonávající ekonomickou činnost. Osoby registrované k dani jsou plátcí daně v jiných státech unie a konečně **plátcí daně** z přidané hodnoty jsou osoby registrované v České republice. Povinnost registrace se odvíjí od hodnoty obratu, plátce se může zaregistrovat také dobrovolně. Důležité je znát i **místo plnění**, které spoluurčuje, zda plnění bude osvobozené od daně. Osvobozená od daně jsou, zjednodušeně řečeno, plnění směřující do zahraničí.

Sazby daně jsou v České republice dvě – základní a snížená. Základní sazba má hodnotu 19 % a podléhá jí většina zboží a služeb. Snížená sazba je 5% a platí pro zboží a služby, které mají určitý sociální rozměr, jako jsou potraviny, léky, sociální služby, kultura, sport.

Zdaňovacím obdobím je měsíc nebo čtvrtletí. Plátce daně musí podle zákona vést evidenci daně na vstupu a výstupu. Tato evidence slouží k výpočtu daňové povinnosti.

2.2.2 Clo

Dá se říci, že i clo je určitým druhem daně. Clo vybírají celní orgány. Předmětem daně je dovážené zboží.

2.2.3 Spotřební daně

Spotřební daně patří k nejstarším typům daní. **Předmětem spotřební daně** jsou vybrané výrobky. Jsou to minerální oleje, líh, pivo, víno a tabákové výrobky. **Základem daně** je množství výrobku a u cigaret cena (4).

2.3 Ostatní daně

Pod pojem ostatní daně můžeme zařadit pojistné na sociální pojištění, i když podle zákona daní není. Pojistné na sociální pojištění neupravuje žádný ze zákonů o daních, ale je

upraveno zvláštními zákony. Mezi daně je zařazujeme nejen proto, že s nimi má shodné rysy, ale i proto, že v České republice tvoří největší část veřejných příjmů.

Sociální pojištění je v České republice tvořeno čtyřmi subsystémy. Jedná se o zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Tři poslední položky můžeme sloučit do sociálního zabezpečení.

Na úvod je třeba objasnit otázku, kdo je **účastníkem** sociálního pojištění. Účastníkem veřejného zdravotního pojištění je osoba s trvalým pobytem v České republice. Účastníkem sociálního zabezpečení je osoba, která má příjem, na který se toto zabezpečení vztahuje.

Další pojem, který si zaslouhuje vysvětlení, je **plátce** pojistného. Plátcem pojistného je zaměstnanec, zaměstnavatel, osoba samostatně výdělečně činná. U zdravotního pojištění to může být navíc stát nebo osoba bez zdanitelných příjmů.

Důležitým pojmem je **vyměřovací základ**. Představuje základnu, ze které se pojistné vypočítává. U jednotlivých skupin plátců se liší, ale můžeme ho charakterizovat jako upravený souhrn příjmů.

Sazby pojistného jsou následující: Zdravotní pojištění – 13,5 %. U zaměstnanců hradí 1/3 zaměstnanec, zbytek zaměstnavatel (9). Nemocenské pojištění má sazbu 4,4 %, důchodové pojištění 28 %, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti 1,6 %. Na pojistném na sociální zabezpečení se podílí zaměstnanec 8 procenty, zaměstnavatel 26 % (10).

Rozhodné období je interval, za který se pojistné vypočítává a odvádí. Rozhodným obdobím je kalendářní měsíc, u osoby samostatně výdělečně činné je to kalendářní rok (10).

2.3.1 Zdravotní pojištění

Fyzická osoba, která má příjmy z podnikání, je pro účely zdravotního pojištění považována za **osobu samostatně výdělečně činnou**. Pro osobou samostatně výdělečně činnou je **vyměřovacím základem** procentní podíl z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Tato procentní sazba rostla z 35 % v roce 2003 o 5 % každý rok, od roku 2006 činí 50 %. Pro osobu samostatně výdělečně činnou je stanoven minimální vyměřovací základ, který se do roku 2003 odvozoval od minimální mzdy, od roku 2004 se odvozuje od průměrné mzdy v roce o dva roky předcházejícím. Jestliže je osoba samostatně výdělečně činná současně zaměstnaná nebo je osobou, za kterou platí pojistné i stát, minimální vyměřovací základ pro ni neplatí. Maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je stanoven na 486 000 Kč.

2.3.2 Sociální zabezpečení

Pro účely sociálního zabezpečení je osoba považována za samostatně výdělečně činnou, jestliže splňuje podmínky dané § 9 zákona o důchodovém pojištění, to znamená vykonává činnost na vlastní nebezpečí a vlastním jménem za účelem dosažení zisku a tuto činnost vykonává soustavně. Za tuto činnost se nepovažuje pronájem.

Jestliže je osoba samostatně výdělečně činná účastna sociálního zabezpečení, je důležité rozlišit, zda se jedná o hlavní nebo vedlejší činnost. Výdělečná činnost se považuje za vedlejší při souběhu se zaměstnáním, dále jestliže osoba vykonávající výdělečnou činnost pobírá starobní nebo invalidní důchod, rodičovský příspěvek, nebo je považována za nezaopatřené dítě. V ostatních případech se výdělečná činnost považuje za hlavní.

Osoby vykonávající **hlavní výdělečnou činnost** musí být účastny na důchodovém pojištění. Jejich vyměřovací základ je omezen zdola minimálním vyměřovacím základem. Osoba účastná na důchodovém pojištění je povinna platit příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Naproti tomu účast na nemocenském pojištění je dobrovolná.

Osoba vykonávající **vedlejší výdělečnou činnost** je účastna důchodového pojištění, jestliže její příjem po odpočtu výdajů dosáhne minimální hranice, která se odvozuje od všeobecného vyměřovacího základu pro příslušný rok. Pro osobu vykonávající vedlejší činnost také platí minimální vyměřovací základ, je však nižší než pro hlavní činnost. Osoba, která nedosáhla minimální hranice pro účast na důchodovém pojištění, se může k účasti dobrovolně přihlásit.

Vyměřovací základ se stanovuje stejným způsobem jako vyměřovací základ pro zdravotní pojištění. Stejná je i hranice maximálního vyměřovacího základu.

Zaměstnanec je plátcem sociálního pojištění tehdy, pokud je účasten nemocenského pojištění (11). S určitou mírou zjednodušení můžeme říci, že účast na nemocenském pojištění zakládá pracovní poměr. Vyměřovacím základem je souhrn příjmů zúčtovaných zaměstnavatelem. Minimální vyměřovací základ se u zaměstnance vztahuje jen na pojistné na zdravotní pojištění (opět s výjimkami). Vyměřovacím základem zaměstnavatele je součet vyměřovacích základů zaměstnanců.

Praktická část

V praktické části se budu věnovat změnám velikosti daňové povinnosti mezi roky 2003 – 2006 a jejich dopadu na poplatníky daně. Ve své práci se zaměřím pouze na dva typy poplatníků daně, a to na společnost s ručením omezeným a osobu samostatně výdělečně činnou. U těchto poplatníků budu porovnávat pouze výši daně z příjmů právnických osob plus zvláštní sazbu daně sraženou z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným na straně s. r. o. s výší daně z příjmů fyzických osob, sociálním zabezpečením (včetně nemocenského pojištění) a zdravotním pojištěním na straně osoby samostatně výdělečně činné, která provozuje tzv. hlavní činnost.

Pro účely tohoto srovnání budeme předpokládat, že výsledek hospodaření před zdaněním společnosti s ručením omezeným se rovná základu daně, tzn. nedochází k žádným dalším úpravám snižujícím nebo zvyšujícím základ daně. V praxi k těmto úpravám dochází, například je třeba vyloučit účetní náklady, které nevyhovují požadavkům zákona o daních z příjmů na náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Dále budeme předpokládat, že celý zisk po zdanění daní z příjmů právnických osob bude vyplacen jako podíl na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným.

Stejně tak budeme předpokládat, že u osoby samostatně výdělečně činné nedochází k žádným dalším úpravám snižujícím nebo zvyšujícím základ daně (například odpočet daňové ztráty z předchozích let). V tomto případě se základ daně rovná rozdílu mezi příjmy a výdaji pro výpočet vyměřovacího základu na sociální a zdravotní pojištění. OSVČ bude využívat pouze nezdanitelnou část základu daně nebo slevu na dani na poplatníka, případně na dvě děti podle zákona o daních z příjmů platného v tom kterém roce. Interval základu daně pro výpočet daňové povinnosti se určuje podle základu daně sníženého o tyto nezdanitelné částky.

3 Poplatníci daně

Ráda bych představila poplatníky daně, kterých se bude následující rozbor týkat. Vzhledem k tomu, že fyzické osoby nemají povinnost zveřejňovat svoje výsledky hospodaření, zachovám jejich anonymitu a v dalším textu je budu označovat iniciálami. Stejně naložím se zástupcem právnických osob.

Pan JK pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná od roku 1999. Podniká v oboru klempířství a pokrývačství na základě vydaného živnostenského listu. Je plátcem daně z příjmů fyzických osob, daně z přidané hodnoty, a silniční daně. Jako odpočty si uplatňuje dvě nezaopatřené děti. Za účelem zjištění daně z příjmů vede daňovou evidenci.

MUDr. HP provozuje od roku 1997 odbornou lékařskou ordinaci. Podle zákona o daních z příjmů inkasuje příjmy z podnikání podle zvláštních předpisů. Je plátcem daně z příjmů fyzických osob, daně silniční, daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby a daně z příjmů ze závislé činnosti, protože zaměstnává jiné osoby. Uplatňuje nezdánitelnou část daně na poplatníka (v roce 2006 slevu na dani). Vede daňovou evidenci.

Společnost s ručením omezeným K. od roku 1998 provádí montáže a opravy vyhrazených technických zařízení. Na tuto činnost jí bylo uděleno několik živnostenských listů. Je plátcem daně z příjmů právnických osob, daně z přidané hodnoty, daně silniční, daně z nemovitostí, daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně a daně z příjmů ze závislé činnosti. Vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví.

4 Rok 2003

4.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2003

Daň z příjmů právnických osob má sazbu 31 % ze základu daně zaokrouhleného na celé tisíce směrem dolů. Vyplacený podíl na zisku společníka je daněn zvláštní sazbou daně ve výši 15 %, základ daně i daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů. Polovina této daně srážené ve zdaňovacím období právnickou osobou je uznatelná jako sleva na dani z příjmu právnických osob. Z toho, že se jedná o daň sráženou během zdaňovacího období, vyplývá, že jde o daň z podílu na zisku vytvořeného v minulém zdaňovacím období, někdy dokonce v několika obdobích. Proto jsou ve výpočtu symboly označeny indexy roků. Pro náš případ můžeme pro zjednodušení předpokládat, že $S_{03} = S_{02}$.

Daňovou povinnost vypočteme následovně:

$$DPPO = 0,31Z$$

$$S_{03} = 0,15[Z - (DPPO - 0,5S_{02})] = 0,162Z - 0,162DPPO$$

$$D = DPPO + 0,5S$$

$$D = 0,31Z + 0,5(0,162Z - 0,162 \times 0,31Z) = 0,36589Z$$

kde DPPO je daň z příjmu právnických osob,

Z - základ daně,

S - zvláštní sazba daně z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným,

D - celková daňová povinnost.

OSVČ je povinna platit daň z příjmu fyzických osob, pojistné na sociální a zdravotní pojištění z vyměřovacího základu ve výši 35 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je 12ti násobek minimální mzdy ($12 \times 6\,200$ Kč), minimální pojistné činí 837 Kč měsíčně. Minimální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení je 22 200 Kč, minimální měsíční pojistné má výši 548 Kč na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, 82 Kč na nemocenské pojištění. Maximální vyměřovací základ pro obě pojištění činí 486 000 Kč. Jestliže OSVČ nedosáhne průměrného měsíčního příjmu 3 700 Kč, pojistné na sociální zabezpečení neplatí. Nezdánitelná část základu daně má výši 38 040 Kč ročně na poplatníka a 23 520 Kč ročně na vyživované dítě žijící v domácnosti s poplatníkem.

Daň z příjmů fyzických osob ze základu daně zaokrouhleného na celá sta korun dolů činí:

- 1) $Z \leq 109\,200$: $DPFO = 0,15Z$
- 2) $109\,200 < Z \leq 218\,400$: $DPFO = 0,2(Z - 109\,200) + 16\,380$
- 3) $218\,400 < Z \leq 331\,200$: $DPFO = 0,25(Z - 218\,400) + 38\,220$
- 4) $331\,200 < Z$: $DPFO = 0,32(Z - 331\,200) + 66\,420$

kde DPFO je daň z příjmů fyzických osob

Zdravotní pojištění vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Vyměřovacím základem je procentní podíl z rozdílu mezi příjmy a výdaji.

$$VZ = k \times Z$$

$$ZP = VZ \times 0,135$$

kde ZP je zdravotní pojištění,

VZ - vyměřovací základ,

k - procentní koeficient.

Sociální zabezpečení vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Vyměřovacím základem je procentní podíl z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Sociální zabezpečení se skládá z důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (29,6 %) a z nemocenského pojištění (4,4 %), které je dobrovolné.

$$DP = 0,296VZ$$

$$NP = 0,044VZ$$

$$SP = VZ \times 0,296 + VZ \times 0,044 = VZ \times 0,34$$

kde SP je sociální zabezpečení,

DP - důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,

NP - nemocenské pojištění.

Daňová povinnost OSVČ se skládá z daně z příjmů fyzických osob, pojistného na zdravotní pojištění a sociálního zabezpečení.

4.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným

Ted' můžeme porovnat výši daňové povinnosti s. r. o. a OSVČ v jednotlivých pásmech. Předpokládejme, že daň z příjmů právnických osob pro s. r. o. je nižší. Levá strana nerovnice vyjadřuje daňovou povinnost s. r. o., pravá strana daňovou povinnost OSVČ.

Tabulka 2 **Porovnání výše daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným v roce 2003**

Rok 2003			
Případ	Interval základu daně	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ s dvěma dětmi
1a)	$Z \leq 38\,040$	Ano, do 27 451 Kč	Ano, do 27 451 Kč
1b)	$38\,040 < Z < 44\,400$	Ne	Ne
1c)	$44\,400 \leq Z < 63\,429$	Ano, do 55 111 Kč	Ano, do 48 113 Kč
1d)	$63\,429 \leq Z \leq 109\,200$	Ne	Ne
2a)	$109\,200 < Z < 212\,572$	Ne	Ne
2b)	$212\,572 \leq Z \leq 218\,400$	Ne	Ne
3)	$218\,400 < Z \leq 331\,200$	Ne	Ne
4a)	$331\,200 < Z \leq 1\,388\,571$	Ano, od 429 850 Kč	Ano, od 554 915 Kč
4b)	$Z > 1\,388\,571$	Ano, do 3 903 099 Kč	Ano, do 3 575 080 Kč

1) $Z \leq 38\,040$

a) $0,365\,89Z \leq 0,15 \times 0 + 0,35 \times 0 + 10\,044$

$Z \leq 27\,451$

Základ daně nepřevyšuje nezdánitelnou část základu daně. OSVČ nedosáhla příjmu, který zakládá účast na sociálním zabezpečení. V tomto případě OSVČ platí pouze

zdravotní pojištění, do základu daně ve výši 212 572 Kč z minimálního vyměřovacího základu. Do zisku 27 451 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ.

b) $38\,040 < Z < 44\,400$

$$0,365\,89Z \leq 0,15(Z - 38\,040) + 0,5 \times 0 + 10\,044$$

$$Z \leq 20\,094$$

OSVČ nedosáhla minimální měsíční příjem 3 700 Kč, neplatí pojistné na sociální zabezpečení. V případě OSVČ s dvěma dětmi je základ daně po snížení o nezdanitelné části roven nule, daň je nulová. Výsledek nerovnice spadá mimo určený interval, nerovnice neplatí. Z toho vyplývá, že daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

c) $44\,400 \leq Z < 63\,429$

$$0,365\,89Z \leq 0,15(Z - 38\,040) + 7\,560 + 10\,044$$

$$Z \leq 55\,111$$

V tomto intervalu platí OSVČ sociální a zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu. V případě OSVČ s dvěma dětmi je základ daně po snížení o nezdanitelné části roven nule, daň je nulová. Do základu daně 55 111 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ s dvěma dětmi je to 48 113 Kč.

d) $63\,429 \leq Z \leq 109\,200$

$$0,365\,89Z \leq 0,15(Z - 38\,040) + 0,35Z \times 0,34 + 10\,044$$

$$Z \leq 44\,772$$

Vyměřovací základ pro stanovení pojistného na sociální zabezpečení překročil minimální hranici. Pojistné se vypočítává ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji. Pojistné na zdravotní pojištění zůstává v minimální výši. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

2) $109\,200 < Z \leq 218\,400$

a) $Z < 212\,572$

$$0,365\,89Z \leq 0,2(Z - 109\,200 - 38\,040) + 16\,380 + 0,35Z \times 0,34 + 10\,044$$

$$Z \leq -64\,491$$

Základ daně fyzické osoby spadá do vyššího daňového pásma. Pro pojistné na sociální a zdravotní pojištění platí stejné podmínky jako v předchozím případě. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

b) $Z \geq 212\,572$

$$0,365\,89Z \leq 0,2(Z - 109\,200 - 38\,040) + 16\,380 + 0,35Z \times 0,34 + 0,35Z \times 0,135$$
$$Z > 36\,300\,000$$

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění překročil minimální hranici. Pojistné na zdravotní i sociální pojištění se vypočítává ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

3) $218\,400 < Z \leq 331\,200$

$$0,365\,89Z \leq 0,25(Z - 218\,400 - 38\,040) + 38\,220 + 0,35Z \times 0,34 + 0,35Z \times 0,135$$
$$Z \geq 514\,098$$

Výsledek nerovnice je mimo daný interval, nerovnice neplatí. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

4) $Z > 331\,200$

a) $Z \leq 1\,388\,571$

$$0,365\,89Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 0,35Z \times 0,34 + 0,35Z \times 0,135$$
$$Z \geq 429\,850$$

Do základu daně 429 850 Kč je daňová povinnost s. r. o. vyšší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi je to 554 915 Kč.

b) $Z > 1\,388\,571$

$$0,365\,89Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 65\,610 + 165\,240$$
$$Z \leq 3\,903\,099$$

Do základu daně 3 903 099 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi je to 3 575 080 Kč. Po překročení této částky se situace obrací. Je to způsobeno hranicí maximálního vyměřovacího základu pro sociální a zdravotní pojištění. Po jejím překonání se sociální a zdravotní pojištění fyzické osoby nezvyšuje lineárně, ale zůstává konstantní.

4.3 Porovnání poplatníků daně

Pan JK dosáhl v roce 2003 zisku 126 796 Kč. Jako nezdánitelné části základu daně uplatnil 38 040 Kč na poplatníka a 23 520 Kč na každé vyživované dítě, celkem 85 080 Kč. Jeho daň z příjmů fyzických osob činila 6 255 Kč při základu daně 41 716 Kč. Vyměřovací

základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 44 379 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 13 137 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 1 953 Kč. Pojistné na zdravotní pojištění byl povinen stanovit z minimálního vyměřovacího základu na 10 044 Kč. Celková daňová povinnost dosáhla 31 389 Kč, což je 24,75 % základu daně.

MUDr. HP dosáhl zisku 444 700 Kč. Nezdánitelnou část základu daně uplatnil ve výši 38 040 Kč. Daň z příjmů fyzických osob činila 90 548 Kč při základu daně 406 600 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 155 645 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 46 071 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 6 849 Kč, pojistné na zdravotní pojištění na 21 013 Kč. Celková daňová povinnost dosáhla 164 481 Kč, což je 36,99 % základu daně.

Společnost K. dosáhla zisku 135 836 Kč. Daň z příjmů právnických osob činila 41 850 Kč. Srážková daň byla vypočtena na 15 155 Kč. Po započtení slevy na dani činí celková daňová povinnost 49 956 Kč, což je 36,78 %.

Nyní se můžeme pokusit na základě vypočtených parametrů porovnat tyto podnikatelské subjekty mezi sebou. Pokud by se pan JK změnil z fyzické na právnickou osobu a platil daň z příjmů právnických osob jako společnost s ručením omezeným, jeho daňová povinnost včetně srážkové daně z podílu na zisku společnosti by dosáhla výše 46 627 Kč, což je 36,77 % základu daně. Daň z příjmů fyzických osob je pro něho v tomto případě příznivější variantou.

MUDr. HP by ve formě společnosti s ručením omezeným zaplatil daň z příjmů právnických osob plus srážkovou daň z podílu na zisku společnosti celkem 164 124 Kč, to znamená 36,91 % ze základu daně. V tomto případě by byla daň z příjmů právnických osob nižší, ovšem pouze o 0,08 %.

Jestliže by společnost K. měla dostát své daňové povinnosti jako bezdětná fyzická osoba, odvedla by 14 655 Kč daně z příjmů fyzických osob, 16 165 Kč na pojistné na sociální zabezpečení a 10 044 Kč jako pojistné na zdravotní pojištění. Celkem 40 864 Kč, to je 30,08 % základu daně. Pro společnost K. by bylo výhodnější platit daň z příjmů fyzických osob plus pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Toto je ale jen jedno z možných hledisek, při volbě formy podnikání je nutný širší pohled na problematiku.

5 Rok 2004

5.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2004

Daň z příjmů právnických osob má sazbu 28 % ze základu daně zaokrouhleného na celé tisíce směrem dolů. Vyplacený podíl na zisku společníka je daněn zvláštní sazbou daně ve výši 15 %, základ daně i daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

$$D = 0,28Z + 0,72Z \times 0,15 = 0,388Z$$

OSVČ je povinna platit daň z příjmu fyzických osob z minimálního základu daně 101 000 Kč, pojistné na sociální a zdravotní pojištění z vyměřovacího základu ve výši 40 % rozdílu mezi příjmy výdaji. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je dvanáctinásobek 50 % z průměrné mzdy v roce o dva roky předcházejícím ($12 \times 7\,928,50$ Kč), minimální pojistné činí 1 071 Kč měsíčně. Minimální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení je 3 368 Kč, minimální měsíční pojistné má výši 997 Kč na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, 149 Kč na nemocenské pojištění. Nezdánitelná část základu daně má výši 38 040 Kč ročně na poplatníka a 25 560 Kč ročně na vyživované dítě žijící v domácnosti s poplatníkem.

5.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným

Tabulka 3 Porovnání výše daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným v roce 2004

Rok 2004			
Případ	Interval základu daně	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ s dvěma dětmi
	$Z < 101\ 000$ (platí pouze pro s.r.o.)	Ano, do 93 000 Kč	Ano, do 73 300 Kč
1)	$101\ 000 \leq Z \leq 109\ 200$	Ne	Ne
2)	$109\ 200 < Z \leq 218\ 400$	Ne	Ne
3a)	$218\ 400 < Z < 237\ 855$	Ne	Ne
3b)	$237\ 855 \leq Z \leq 331\ 200$	Ne	Ne
4a)	$331\ 200 < Z \leq 1\ 215\ 000$	Ano, od 424 072 Kč	Ano, od 558 157 Kč
4b)	$Z > 1\ 215\ 000$	Ano, do 2 634 018 Kč	Ano, do 2 393 453 Kč

Daň z minimálního základu daně plus pojistné na sociální a zdravotní pojištění vypočtené z minimálního vyměřovacího základu činí 36 029 Kč, u OSVČ s dvěma dětmi je to 28 374 Kč. S. r. o. této výše daně dosáhne při základu daně 93 000 Kč, případně 73 300 Kč.

1) $Z \geq 101\ 000$

$$0,388Z \leq 0,15(Z - 38\ 040) + 0,4Z \times 0,34 + 12\ 852$$

$$Z \leq 70\ 059$$

Daň z příjmu OSVČ je vypočítána nejméně z minimálního základu daně bez ohledu na skutečný zisk. Také pojistné na sociální zabezpečení se zjišťuje nejméně z minimálního vyměřovacího základu. Do základu daně rovného 237 855 Kč platí OSVČ zdravotní pojištění v minimální výši. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

2) $109\,200 < Z \leq 218\,400$

$$0,388Z \leq 0,2(Z - 109\,200 - 38\,040) + 16\,380 + 0,4Z \times 0,34 + 12\,852$$

$$Z \leq -4\,154$$

Pojistné na sociální zabezpečení hradí OSVČ ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji, pojistné na zdravotní pojištění v minimální výši. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

3) $218\,400 < Z \leq 331\,200$

a) $Z < 237\,855$

$$0,388Z \leq 0,25(Z - 218\,400 - 38\,040) + 38\,220 + 0,4Z \times 0,34 + 12\,852$$

$$Z \leq -6\,519\,000$$

Pro pojistné na sociální a zdravotní pojištění platí totéž co v předchozím případě. Výsledek nerovnice nespadá do určeného intervalu, rovnice tedy neplatí. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

b) $Z \geq 237\,855$

$$0,388Z \leq 0,25(Z - 218\,400 - 38\,040) + 38\,220 + 0,4Z \times 0,34 + 0,4Z \times 0,135$$

$$Z \geq 497\,885$$

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění překročil minimální hranici. Pojistné se vypočítává ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji, stejně jako pojistné na sociální zabezpečení. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

4) $Z > 331\,200$

a) $Z \leq 1\,215\,000$

$$0,388Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 0,4Z \times 0,34 + 0,4Z \times 0,135$$

$$Z \geq 424\,072$$

Do základu daně 424 072 Kč je daňová povinnost s. r. o. vyšší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi odpovídá základ daně ve výši 558 157 Kč.

b) $Z > 1\,215\,000$

$$0,388Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 165\,240 + 65\,610$$

$$Z \leq 2\,634\,018$$

Do základu daně 2 634 018 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi je to 2 393 453 Kč. Nad tuto mez je situace opačná. Opět tu působí zákonem daná horní hranice pojistného na sociální a zdravotní pojištění.

5.3 Porovnání poplatníků daně

Pan JK měl v roce 2004 zisk 153 261 Kč. Jako nezdanitelné části základu daně uplatnil opět 38 040 Kč na poplatníka a 25 560 Kč na každé vyživované dítě, celkem 89 160 Kč. Jeho daň z příjmů fyzických osob byla 9 615 Kč ze základu daně 64 100 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 61 305 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 18 147 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 2 698 Kč. Pojistné na zdravotní pojištění byl povinen stanovit z minimálního vyměřovacího základu na 12 852 Kč. Celková daňová povinnost činila 43 312 Kč, což je 28,26 % základu daně.

Velikost zisku MUDr. HP byla 509 484 Kč. Nezdanitelnou část základu daně uplatnil ve výši 38 040 Kč. Daň z příjmů fyzických osob dosáhla výše 111 284 Kč při základu daně 471 400 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 203 794 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 60 324 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 8 967 Kč, pojistné na zdravotní pojištění na 27 513 Kč. Celková daňová povinnost dosáhla 208 088 Kč, což je 40,84 % základu daně.

Zisk společnosti K. činil 386 180 Kč. Daň z příjmů právnických osob měla výši 108 080 Kč. Srážková daň byla vypočtena na 41 715 Kč. Celková daňová povinnost je 149 795 Kč, což je 38,79 %.

Jestliže by pan JK měl platit daň z příjmů právnických osob jako společnost s ručením omezeným, zaplatil by 42 840 Kč plus srážkovou daň z podílu na zisku společnosti 16 563 Kč, celkem 59 403 Kč. Je nepochybné, že jeho daňová povinnost jako fyzické osoby je mnohem menší.

Pokud by MUDr. HP podnikal jako právnická osoba a platil daň z příjmů právnických osob, jeho daňová povinnost by činila 142 520 Kč plus 55 044 Kč jako srážková daň z podílu na zisku společnosti, celkem 197 564 Kč. Jeho daňová povinnost by klesla o 2 %.

Bezdětná fyzická osoba, která by dosáhla stejný zisk jako společnost K., by hradila daň z příjmů fyzických osob ve výši 71 828 Kč, pojistné na sociální zabezpečení 52 521 Kč, pojistné na zdravotní pojištění 20 854 Kč, celkově 145 203 Kč, což tvoří 37,60 % základu daně. Daňová povinnost fyzické osoby je v tomto případě o 1,2 % nižší.

6 Rok 2005

6.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2005

Daň z příjmů právnických osob má sazbu 26 % ze základu daně zaokrouhleného na celé tisíce směrem dolů. Vyplacený podíl na zisku společníka je daněn zvláštní sazbou daně ve výši 15 %, základ daně i daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

$$D = 0,26Z + 0,74Z \times 0,15 = 0,371Z$$

OSVČ je povinna platit daň z příjmu fyzických osob z minimálního základu daně 107 300 Kč, pojistné na sociální a zdravotní pojištění z vyměřovacího základu ve výši 45 % z rozdílu mezi příjmy výdaji. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je dvanáctinásobek 50 % z průměrné mzdy v roce o dva roky předcházejícím ($12 \times 8\,460$ Kč), minimální pojistné činí 1 143 Kč měsíčně.

Minimální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení je 4 024 Kč, minimální měsíční pojistné má výši 1 192 Kč na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, 178 Kč na nemocenské pojištění. Nezdánitelná část základu daně má výši 38 040 Kč ročně na poplatníka, daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti 6 000 Kč ročně.

6.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným

Tabulka 4 Porovnání výše daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným v roce 2005

Rok 2005			
Případ	Interval základu daně	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ s dvěma dětmi
	$Z < 107\,300$ (platí pouze pro s.r.o.)	Ano	Ano, do 77 000 Kč základu daně s.r.o.
1)	$107\,300 \leq Z \leq 109\,200$	Ano	Ne
2)	$109\,200 < Z \leq 218\,400$	Ne	Ne
3a)	$218\,400 < Z < 225\,600$	Ne	Ne
3b)	$225\,600 \leq Z \leq 331\,200$	Ano, od 279 137 Kč	Ne
4a)	$331\,200 < Z \leq 1\,080\,000$	Ano	Ano, od 391 624 Kč
4b)	$Z > 1\,080\,000$	Ano, do 3 512 024 Kč	Ano, do 3 276 729 Kč

Daň z minimálního základu daně plus pojistné na sociální a zdravotní pojištění vypočtené z minimálního vyměřovacího základu činí 40 526 Kč, u OSVČ s dvěma dětmi je to 28 526 Kč. S. r. o. této výše daně dosáhne při základu daně 109 500 Kč, případně 77 000 Kč.

1) $Z \geq 107\,300$

$$0,371Z \leq 0,15(Z - 3\,8\,040) + 0,45Z \times 0,34 + 13\,706$$

$$Z \leq 117\,647$$

Daň z příjmů OSVČ je opět nutno vypočítat nejméně z minimálního základu daně, stejně jako pojistné na sociální zabezpečení, které se určuje z minimálního vyměřovacího základu. Zdravotní pojištění platí OSVČ z minimálního vyměřovacího základu, dokud základ daně nepřekročí 225 600 Kč. Daňová povinnost s. r. o. je nižší než OSVČ. Daňové zvýhodnění na děti ve výši 12 000 Kč zapřičiňuje, že daňová povinnost OSVČ s dvěma dětmi je nižší než s. r. o.

$$2) \quad 109\,200 < Z \leq 218\,400$$

$$0,371Z \leq 0,2(Z - 109\,200 - 38\,040) + 16\,380 + 0,45Z \times 0,34 + 13\,706$$

$$Z \leq 35\,444$$

V tomto intervalu platí OSVČ pojistné na sociální zabezpečení z dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji, na rozdíl od pojistného na zdravotní pojištění, které zůstává v minimální výši. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

$$3) \quad 218\,400 < Z \leq 331\,200$$

$$a) \quad Z < 225\,600$$

$$0,371Z \leq 0,25(Z - 218\,400 - 38\,040) + 38\,200 + 0,45Z \times 0,4 + 13\,706$$

$$Z \geq 380\,750$$

Výsledek nerovnice dává najevo, že nerovnost neplatí. Daňová povinnost s. r. o. je vyšší než OSVČ.

$$b) \quad Z \geq 225\,600$$

$$0,371Z \leq 0,25(Z - 218\,400 - 380\,40) + 38\,220 + 0,45Z \times 0,34 + 0,45Z \times 0,135$$

$$Z \geq 279\,137$$

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění překročil minimální hranici. Pojistné na sociální zabezpečení i zdravotní pojištění se odvíjí od skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji. Do základu daně 279 137 Kč je daňová povinnost s. r. o. vyšší než OSVČ. Daňová povinnost OSVČ se dvěma dětmi je v celém intervalu nižší než s. r. o. vlivem daňového zvýhodnění na děti.

$$4) \quad Z > 331\,200$$

$$a) \quad Z \leq 1\,080\,000$$

$$0,371Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 0,45Z \times 0,34 + 0,45Z \times 0,135$$

$$Z \geq 317\,892$$

V tomto intervalu je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ s dvěma dětmi toto tvrzení začíná platit po překonání základu daně 391 624 Kč.

b) $Z > 1\,080\,000$

$$0,371Z \leq 0,32(Z - 331\,200 - 38\,040) + 66\,420 + 165\,240 + 65\,610$$

$$Z \leq 3\,512\,024$$

Do základu daně 3 512 024 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi vychází 3 276 729 Kč. Zdůvodnění najdeme v uzákoněné hranici maximálního vyměřovacího základu pro sociální a zdravotní pojištění. Po jejím překonání sociální a zdravotní pojištění fyzické osoby zůstává konstantní.

6.3 Porovnání poplatníků daně

Pan JK dosáhl v roce 2005 zisku 186 175 Kč. Jako nezdanitelnou část základu daně uplatnil 38 040 Kč na poplatníka a 6 000 Kč jako daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě. Jeho daň z příjmů fyzických osob činila 12 160 Kč po odečtení daňového zvýhodnění na děti při základu daně 148 100 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 83 779 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 24 799 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 3 687 Kč. Pojistné na zdravotní pojištění byl povinen stanovit z minimálního vyměřovacího základu na 13 716 Kč. Celková daňová povinnost dosáhla 54 362 Kč, což je 29,20 % základu daně.

Zisk MUDr. HP činil 477 255 Kč. 38 040 Kč uplatnil jako nezdanitelnou část základu daně. Daň z příjmů fyzických osob měla výši 100 980 Kč při základu daně 439 200 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 214 765 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 63 571 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 9 450 Kč, pojistné na zdravotní pojištění na 28 994 Kč. Celková daňová povinnost se vyšplhala na 202 995 Kč, což je 42,53 % základu daně.

Výše zisku společnosti K. dosáhla 313 311 Kč. Daň z příjmů právnických osob činila 81 380 Kč. Srážková daň z podílu společníka na zisku společnosti měla výši 34 789 Kč. Celková daňová povinnost složená z těchto daní činí 116 169 Kč.

Pan JK by jako společnost s ručením omezeným zaplatil ze svého dosaženého zisku daň z příjmů právnických osob 48 360 Kč, z vyplaceného podílu společníka na zisku společnosti srážkovou daň 20 672 Kč, celkem 69 032 Kč. Při této výši zisku je daňová povinnost fyzické osoby opět nižší než osoby právnické.

Daňová povinnost společnosti s ručením omezeným se ziskem totožným jako zisk MUDr. HP by činila 124 020 Kč daně z příjmů právnických osob, 52 985 Kč jako srážková daň z vyplaceného podílu společníka na zisku společnosti, celkem 177 005 Kč. Rozdíl daňové povinnosti v tomto případě činí 25 990 Kč v neprospěch fyzické osoby.

Jestliže by poplatník – fyzická osoba dosáhl stejného zisku jako společnost K., jeho daň z příjmů fyzických osob by se dostala na výši 52 420 Kč, pojistné na sociální zabezpečení by činilo 47 937 Kč, pojistné na zdravotní pojištění 19 034 Kč, celkem 119 391 Kč, což je 38,11 % základu daně. Daňová povinnost právnické osoby je v tomto případě o málo nižší.

7 Rok 2006

7.1 Podklady pro srovnání a základní údaje pro rok 2006

Daň z příjmů právnických osob má sazbu 24 % ze základu daně zaokrouhleného na celé tisíce směrem dolů. Vyplacený podíl na zisku společníka je daněn zvláštní sazbou daně ve výši 15 %, základ daně i daň se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

$$D = 0,24Z + 0,76Z \times 0,15 = 0,354Z$$

OSVČ je povinna platit daň z příjmu fyzických osob z minimálního základu daně 112 950 Kč, pojistné na sociální a zdravotní pojištění z vyměřovacího základu ve výši 50 % z rozdílu mezi příjmy výdaji. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění na leden až březen je dvanáctinásobek 50% z průměrné mzdy v roce o dva roky předcházejícím ($3 \times 9 017,50$ Kč), minimální vyměřovací základ pro duben až prosinec činí dvanáctinásobek 50 % z průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství, minimální pojistné činí 1 218 Kč, od dubna 1 272 Kč měsíčně. Minimální vyměřovací základ pro sociální zabezpečení je 4 709 Kč, minimální měsíční pojistné má výši 1 394 Kč na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, 208 Kč na nemocenské pojištění. Daň ze základu daně zaokrouhleného na celá sta korun dolů činí:

- 1) $Z \leq 121\,200$: DPFO = 0,12Z
- 2) $121\,200 < Z \leq 218\,400$: DPFO = 0,19(Z – 121 200) + 14 544
- 3) $218\,400 < Z \leq 331\,200$: DPFO = 0,25(Z – 218 400) + 33 012
- 4) $331\,200 < Z$: DPFO = 0,32(Z – 331 200) + 61 212

Daň vypočtená za zdaňovací období se snižuje o částku 7 200 Kč na poplatníka, daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti má výši 6 000 Kč ročně.

7.2 Porovnání daňové povinnosti fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným

Tabulka 5 Porovnání výše daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné a společnosti s ručením omezeným v roce 2006

Rok 2006			
Případ	Interval základu daně	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ	Zdanění s. r. o. nižší než OSVČ s dvěma dětmi
	$Z < 112\,950$ (platí pouze pro s.r.o.)	Ano	Ano, do 81 000 Kč základu daně s.r.o.
1)	$112\,950 \leq Z \leq 121\,200$	Ano	Ne
2)	$121\,200 < Z \leq 218\,400$	Ano	Ne
3a)	$218\,400 < Z < 223\,611$	Ano	Ne
3b)	$223\,611 \leq Z \leq 331\,200$	Ano	Ano, od 305 986 Kč
4a)	$331\,200 < Z \leq 972\,000$	Ano	Ano
4b)	$Z > 972\,000$	Ano, do 5 261 118 Kč	Ano, do 4 908 176 Kč

Daň z minimálního základu daně plus pojistné na sociální a zdravotní pojištění vypočtené z minimálního vyměřovacího základu činí 40 666 Kč, u OSVČ s dvěma dětmi je to 28 666 Kč. S. r. o. této výše daně dosáhne při základu daně 115 000 Kč, případně 81 000 Kč.

1) $Z \geq 112\,950$

$$0,354Z \leq 0,12Z - 7\,200 + 0,5Z \times 0,34 + 15\,094$$

$$Z \leq 123\,520$$

I v roce 2006 musíme při výpočtu daně z příjmu fyzické osoby respektovat minimální základ daně. Pojistné na sociální zabezpečení je rovněž zjištěno nejméně z minimálního vyměřovacího základu, pojistné na zdravotní pojištění OSVČ platí v minimální výši, dokud nepřekročí základ daně 223 611 Kč. Daňová povinnost s. r. o. je nižší než OSVČ. Pro OSVČ s dvěma dětmi to však neplatí, daňové zvýhodnění ve výši 12 000 Kč způsobuje, že daňová povinnost s. r. o. je vyšší.

2) $121\,200 < Z \leq 218\,400$

$$0,354Z \leq 0,19(Z - 121\,200) + 14\,544 - 7\,200 + 0,5Z \times 0,34 + 15\,094$$

$$Z \geq 98\,333$$

Pojistné na sociální zabezpečení hradí OSVČ ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji, pojistné na zdravotní pojištění z minimálního vyměřovacího základu. Daňová povinnost s. r. o. je nižší než OSVČ. Pro OSVČ s dvěma dětmi je však daňová povinnost nižší než s. r. o.

3) $218\,400 < Z \leq 331\,200$

a) $Z < 223\,611$

$$0,354Z \leq 0,25(Z - 218\,400) + 33\,012 - 7\,200 + 0,5Z \times 0,34 + 15\,094$$

$$Z \geq 207\,485$$

Pro pojistné na sociální a zdravotní pojištění platí totéž co v předcházejícím případě. Daňová povinnost s. r. o. je nižší než OSVČ. OSVČ s dvěma dětmi má po odečtení daňového zvýhodnění daňovou povinnost nižší.

b) $Z \geq 223\,611$

$$0,354Z \leq 0,25(Z - 218\,400) + 33\,012 - 7\,200 + 0,5Z \times 0,34 + 0,5Z \times 0,135$$

$$Z > 215\,640$$

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění překročil minimální hranici. Stejně jako pojistné na sociální zabezpečení se i pojistné na zdravotní pojištění vypočítává ze skutečně dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji. Daňová povinnost s. r. o. je nižší než OSVČ. Pro OSVČ s dvěma dětmi je však daňová povinnost nižší než s. r. o. až od základu daně 305 528.

4) $Z > 331\,200$

a) $Z \leq 972\,000$

$$0,354Z \leq 0,32(Z - 331\,200) + 61\,212 - 7\,200 + 0,5Z \times 0,34 + 0,5Z \times 0,135$$

$$Z \geq 255\,391$$

V tomto intervalu je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ, dokonce i po odečtení daňového zvýhodnění 12 000 Kč pro OSVČ s dvěma dětmi.

b) $Z > 972\,000$

$$0,354Z \leq 0,32(Z - 331\,200) + 61\,212 - 7\,200 + 165\,240 + 65\,610$$

$$Z \leq 5\,261\,118$$

Do základu daně 5 261 118 Kč je daňová povinnost s. r. o. nižší než OSVČ. Pro OSVČ se dvěma dětmi je to 4 908 176 Kč. Opět musím připomenout, že je to způsobeno hranicí maximálního vyměřovacího základu pro sociální a zdravotní pojištění. Po jejím překonání se sociální a zdravotní pojištění nezvyšuje lineárně, ale zůstává konstantní.

7.3 Porovnání poplatníků daně

V roce 2006 byla výše zisku pana JK 246 102 Kč. I v tomto roce uplatnil 6 000 Kč jako daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě a navíc 7 200 Kč jako snížení daně na poplatníka. Jeho daň z příjmů fyzických osob činila po odečtení daňového zvýhodnění na děti a snížení na poplatníka 20 737 Kč při základu daně 246 100 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 123 051 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 36 424 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 5 415 Kč, pojistné na zdravotní pojištění 16 612 Kč. Celková daňová povinnost dosáhla 79 188 Kč, což je 32,18 % základu daně.

MUDr. HP dosáhl zisku 460 735 Kč. Uplatnil 7 200 Kč jako snížení daně na poplatníka. Daň z příjmů fyzických osob po snížení o částku na poplatníka činila 95 452 Kč při základu daně 460 700 Kč. Vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění byl stanoven na 230 368 Kč. Pojistné na důchodové pojištění bylo vypočítáno na 68 189 Kč, pojistné na nemocenské pojištění na 10 137 Kč, pojistné na zdravotní pojištění na 31 100 Kč. Daňová povinnost celkem má hodnotu 204 878 Kč, což je 44,47 % základu daně.

Zisk společnosti K. činil 427 160 Kč. Daň z příjmů právnických osob byla vypočtena na 102 480 Kč. Srážková daň z podílu společníka na zisku společnosti měla výši 48 702 Kč. Daňová povinnost, kterou tvoří tyto daně, dává částku 151 182 Kč.

Pokud by pan JK platil daň z příjmů právnických osob ze stejné výše zisku, jeho daňová povinnost by se rovnala 87 099 Kč, z toho 59 040 Kč tvoří daň z příjmů právnických

osob, 28 059 Kč srážková daň z podílu společníka na zisku společnosti. Daňové zvýhodnění na dvě děti způsobuje, že daňová povinnost fyzické osoby je nižší než právnické.

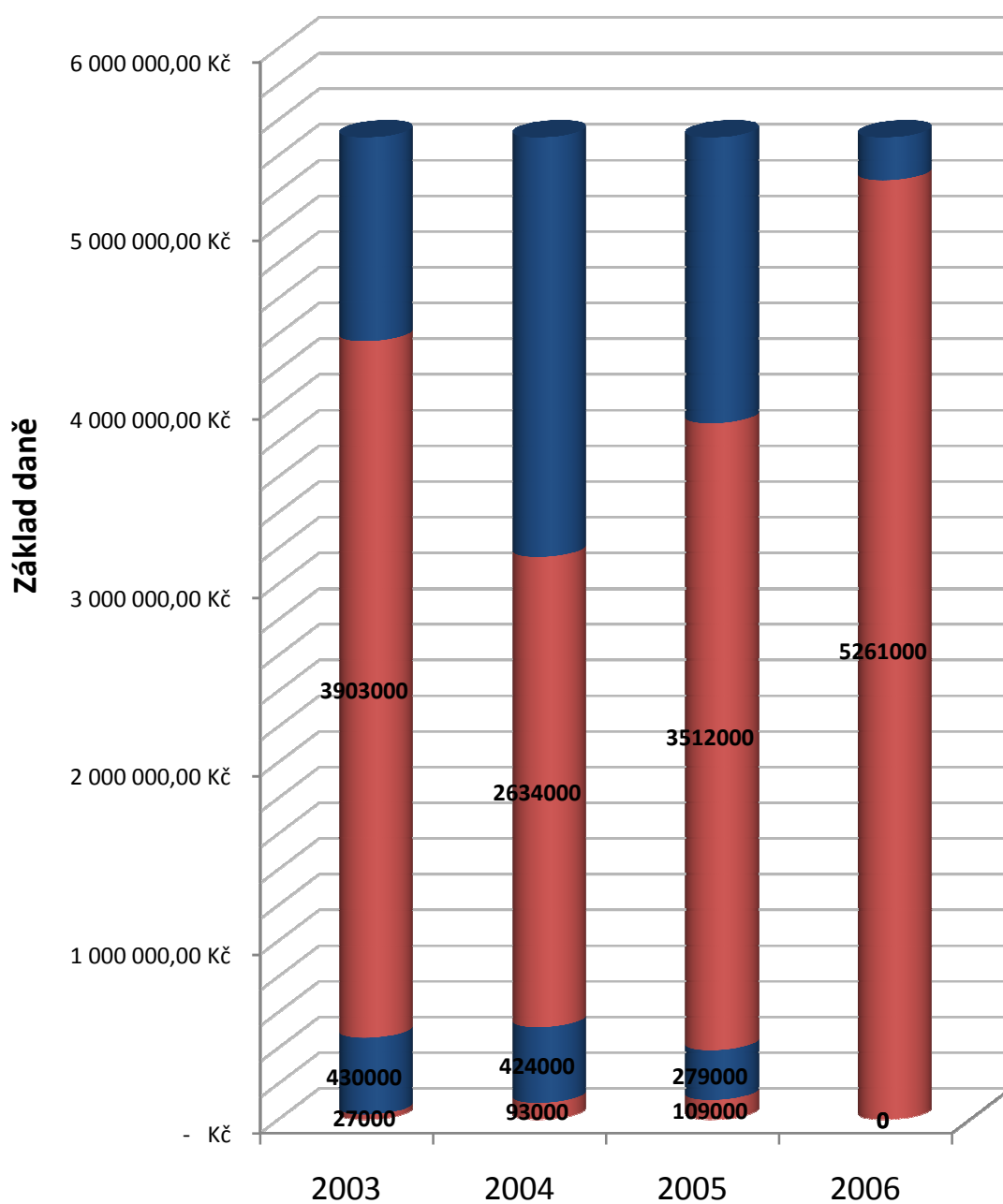
MUDr. HP by v roli společnosti s ručením omezeným odvedl 110 400 Kč jako daň z příjmů právnických osob, 52 550 Kč jako srážkovou daň z podílu společníka na zisku společnosti, což je celkem 162 950 Kč. Úspora by činila znatelných 41 928 Kč.

Společnost K. by jako fyzická osoba bez dětí zaplatila daň z příjmů fyzických osob 84 700 Kč, pojistné na sociální zabezpečení 72 618 Kč, pojistné na zdravotní pojištění 28 834 Kč, celkem 186 152 Kč, což je 43,58 %. Daňová povinnost fyzické osoby by byla vyšší o 34 970 Kč.

Na závěr praktické části práce bych ráda uvedla dva grafy, které vyjadřují v jakých intervalech základu daně je v jednotlivých letech daňová povinnost společnosti s ručením omezeným nižší než daňová povinnost fyzické osoby.

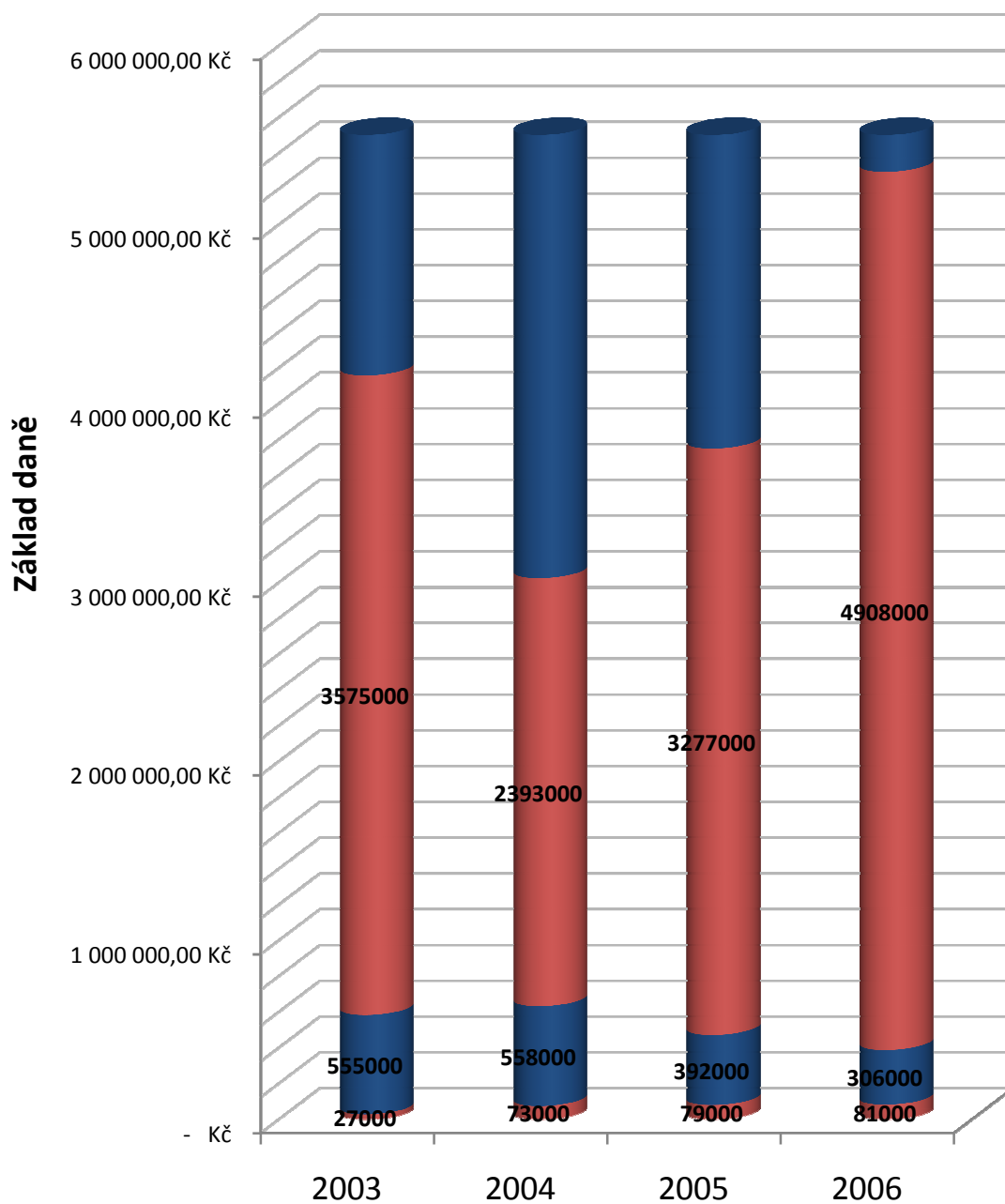
Porovnání daňové povinnosti s. r. o. a OSVČ v letech 2003 - 2006

■ Daň OSVČ nižší   ■ Daň s.r.o. nižší

Porovnání daňové povinnosti s. r. o. a OSVČ s dvěma dětmi v letech 2003 - 2006

■ Daň OSVČ nižší   ■ Daň s.r.o. nižší

Závěr

Jak vyplývá z předcházející části práce, daňová povinnost společnosti s ručením omezeným i osoby samostatně výdělečně činné se v průběhu let 2003 – 2006 měnila. Příčinou těchto změn byly novelizace v řadě zákonů, které podnikání fyzických i právnických osob upravují. V roce 2003 měla daň z příjmů právnických osob sazbu 31 %. Zvláštní sazba daně z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným měla sazbu 15 %. Polovina této daně srážené ve zdaňovacím období právnickou osobou byla uznatelná jako sleva na dani z příjmu právnických osob. Fyzická osoba danila své příjmy daní z příjmů fyzických osob, která je klouzavě progresivní a v roce 2003 měla sazby 15 až 32 %. Ke snížení základu daně mohla fyzická osoba využít několika položek nezdanitelných částí základu daně (na poplatníka, na vyživované dítě a další). Vyměřovací základ pro sociální pojištění se stanovil jako 35 % z rozdílu příjmů a výdajů. Pokud byl průměrný příjem fyzické osoby nižší než 3 700 Kč měsíčně, neplatila pojistné na sociální zabezpečení. Pouze pojistné na zdravotní pojištění bylo omezeno zdola minimálním vyměřovacím základem. Za těchto podmínek byla daňová povinnost fyzické osoby většinou nižší než daňová povinnost právnické osoby se stejným ziskem. Daň s. r. o. byla nižší jen do 27 000 Kč, což bylo způsobeno minimálním pojistným na zdravotní pojištění. Druhým intervalem nižší daně pro s. r. o. bylo rozmezí 430 000 až 3 903 000 Kč.

Rok 2004 přinesl pro poplatníky daně mnohé změny. Sazba daně z příjmů právnických osob klesla na 28 %, zároveň byla ale zrušena možnost odpočtu poloviny srážkové daně z podílu na zisku společnosti, která se dříve uplatňovala jako sleva na dani. Pro fyzické osoby byly změny ještě závažnější. Byl zaveden institut minimálního základu daně. Vyměřovací základ pro sociální pojištění vzrostl na 40 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Pro fyzické osoby provozující podnikání jako tzv. hlavní činnost byl zaveden minimální vyměřovací základ pro výpočet pojistného na sociální i zdravotní pojištění. Kvůli těmto změnám se interval základu daně, ve kterém má s. r. o. nižší daňovou povinnost než fyzická osoba, posunul. S. r. o. platí nižší daně do zisku 93 000 Kč, protože fyzická osoba má určený minimální základ daně i minimální pojistné na sociální pojištění. Druhý interval se zúžil na 424 000 až 2 634 000 Kč základu daně vlivem chybějící slevy na dani ve výši poloviny srážkové daně z vyplacených podílů na zisku společnosti.

V roce 2005 sazba daně z příjmů právnických osob znovu klesla na 26 %. Fyzickým osobám se zvýšil minimální základ daně. Nezdánitelná část základu daně na vyživované dítě byla nahrazena daňovým zvýhodněním na dítě, které se na rozdíl od nezdanitelné části základu daně odečítá až od vypočítané daně. Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na sociální pojištění se stanovoval ze 45 % rozdílu mezi příjmy a výdaji, vzrostly i minimální vyměřovací základy pro sociální pojištění. Na základě těchto změn se interval základu daně, v kterém vychází pro s. r. o. nižší daňová povinnost, opět rozšířil. S. r. o. platí nižší daň do 109 000 Kč základu daně, kvůli minimálnímu základu daně pro fyzickou osobu. Dále od 279 000 až do 3 512 000 Kč základu daně.

V roce 2006 činila sazba daně z příjmů právnických osob 24 %. Pro fyzické osoby se opět zvýšil minimální základ daně i minimální vyměřovací základy pro výpočet pojistného na sociální pojištění. Na druhé straně klesly první dvě sazby daně z příjmů fyzických osob na 12 % a 19 %. Vyměřovací základ pro výpočet pojistného na sociální pojištění se od tohoto roku stanovuje jako 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Zbylé nezdanitelné části základu daně byly nahrazeny snížením daně (na poplatníka, na manželku, na studium atd.). Toto je výhodné pro poplatníky s nižším základem daně, naopak nevýhodné pro ty, kteří dosahují základu vyššího. Stejně se chová i změna z nezdanitelné části základu daně na daňové zvýhodnění na dítě. Na to reagovaly i hranice intervalu základu daně, ve kterém je daňová povinnost s. r. o. nižší než fyzické osoby. V roce 2006 má fyzická osoba, která neuplatňuje daňové zvýhodnění na děti, vyšší daňovou povinnost od nuly až do 5 261 000 Kč základu daně.

Z výše uvedeného je zřejmé, že interval základu daně, v němž vychází pro s. r. o. nižší daňová povinnost než pro fyzickou osobu, se rozšiřuje. V této chvíli je ale nutné připomenout některá omezení, která při vyvozování závěrů musíme brát v úvahu.

- a) Srovnání bylo počítáno pouze s nezdanitelnou částí daně (od roku 2006 snížením daně) na poplatníka, případně na dvě vyživované děti (od roku 2005 daňové zvýhodnění na dítě). Pohled do tabulek pro jednotlivé roky odhaluje, že daňová povinnost bezdětné fyzické osoby a osoby s dvěma dětmi se liší. Podobné rozdíly budou vyvolávat i další odpočty, které může poplatník použít.
- b) Když fyzická osoba odvede daň z příjmů a pojistné na sociální pojištění, její daňová povinnost je splněna. Zbylé finanční prostředky může použít pro svoji potřebu nebo pro potřeby podnikání. S. r. o. odvádí daň z příjmů právnických osob k okamžiku podání daňového přiznání, srážkovou daň z podílů na zisku společnosti v okamžiku jejich výplaty společníkům. Jestliže s. r. o. nevyplatí

celý zisk po zdanění, což je v praxi pravděpodobné, její daňová povinnost se sníží.

- c) Je třeba pamatovat např. na daň stanovenou paušální částkou, kterou je možné prolomit minimální základ daně fyzické osoby.
- d) Daňovou povinnost může výrazně ovlivnit i použití společného základu daně manželů, spolupracující osoba nebo jiné méně obvyklé případy, protože konstrukce základu daně je složitá.

Nyní zbývá odpovědět na otázky položené v úvodu práce.

- 1) V roce 2003 byla daňová povinnost fyzické osoby menší než společnosti s ručením omezeným. – Závěr: V tomto roce byla daňová povinnost fyzické osoby nižší, kromě dvou intervalů základu daně: od nuly do 27 000 a od 430 000 do 3 903 000 Kč.
- 2) Zvyšováním minimálního vyměřovacího základu na sociální pojištění, zavedením minimálního základu daně fyzických osob při současném poklesu sazby daně z příjmů právnických osob docházelo mezi lety 2004 - 2006 k postupnému vyrovnání daňové povinnosti mezi oběma subjekty. – Závěr: V roce 2004 došlo k zúžení intervalu základu daně, ve které je daňová povinnost s. r. o. nižší. V letech 2005 a 2006 se tento interval opět rozšiřoval, daňová povinnost fyzických osob stoupala.
- 3) V roce 2006 daňová povinnost fyzické osoby dosáhla vyšší míry než daňová povinnost společnosti s ručením omezeným. – Závěr: V tomto roce byla daňová povinnost bezdětné fyzické osoby v porovnání se s. r. o. vyšší v intervalu základu daně od nuly do 5 261 000 Kč, což je nejširší interval ze zkoumaných let.

Dalším aspektem je absolutní velikost rozdílu daňové povinnosti, která dopadá na fyzickou osobu nebo na společnost s ručením omezeným. Jak vidíme ze srovnání poplatníků daně, tento rozdíl může dosahovat desítek i stovek tisíc.

Při porovnávání formy podnikání jako fyzická nebo právnická osoba je hledisko daňové povinnosti jen jedním z mnoha. Právnická a fyzická osoba se liší ve svých zákonem daných právech i povinnostech, v povinnosti vést účetnictví, v nakládání s majetkem. Rozhodnutí o formě podnikání by mělo předcházet zvážení všech hledisek.

Literatura

1. **Hamerníková, B., Kubátová, K.** *Veřejné finance - učebnice*. 1. vyd., Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2006. ISBN 80-902752-1-4.
2. **Kubátová, V.** *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha : ASPI Publishing, 2003. ISBN 80-86395-84-7.
3. *Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.*
4. **Vančurová, A., Láchová, L.** *Daňový systém ČR 2006 aneb učebnice daňového práva*. 8. vyd. Praha : 1. VOX, 2006. ISBN 80-86234-60-5.
5. *Ministerstvo financí České republiky: Makroekonomická predikce*. [Online] 24. 7. 2007. [Citace: 2007-07-26]. <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/makro_pre.html?year=PRESENT>.
6. *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.*
7. *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.*
8. *Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.*
9. *Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.*
10. *Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.*
11. *Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.*